

здійснює розподіл, наділяючи багатством той чи інший суб'єкт (скажімо, приймається рішення про розмір і порядок виплати «бонусного пулу» фірми).

На думку О.Віл'ямсона, трансакції різняться за трьома головними ознаками - ступенем їх специфічності, повторюваності й невизначеності [3].

У ринковій економіці число трансакцій росте з розвитком спеціалізації й розподілу праці. У зв'язку із цим доречно згадати фундаментальну працю англійського економіста Адама Сміта «Дослідження природи й причини багатства народів» [2]. Саме там приводиться одне з перших описів внутріфірмових трансакцій на прикладі шпилькової майстерні. Сміт акцентує увагу не на самих трансакціях, а на тому економічному ефекті, який досягається спеціалізацією кожного працівника на одній конкретній операції. Однак спеціалізація має й певну ціну: вона спричиняє зростання кількості трансакцій.

На закінчення необхідно відзначити, що наявність трансакційних витрат робить ті чи інші види трансакцій економічними залежно від обставин часу й місця. Тому одні й ті ж операції можуть бути опосередковані різними типами трансакцій залежно від правил, які вони впорядковують.

Список літератури: 1. **John R. Commons.** Institutional Economics / Commons John R. // American Economic Review. – vol. 21 (1931). – P.648-657. 2. **Адам Сміт.** Исследование о природе и причинах богатства народов. Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations [Текст]. – Серия: Антология экономической мысли. – Издательство: Эксмо, 2007. – 960 с. 3. **Уильямсон О.** Экономические институты капитализма. Рынки, фирмы, «отношенческая» контрактация. – СПб., 1996. – С. 97.

Т.А. ДЯЧЕНКО, асистент, м. Харків, НТУ «ХПІ»

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

В умовах поступового світового підвищення цін на енергоносії та інші ресурси проблема ефективного їх використання набуває все більшої значущості та актуальності. Світова економічна криза загострює дану проблему. Крім того, українська економіка характеризується більш екстенсивним шляхом розвитку в порівнянні з західними країнами. Тому для стратегічного розвитку українських підприємств й посилення їх

конкурентної позиції як на національному, так і на світовому ринках, вкрай важливим є підвищення ефективності використання ресурсів, що залучаються ними. Для розуміння можливих шляхів вирішення даної проблеми, підприємствам необхідно проводити аналіз ефективності використання наявних ресурсів. Серед безлічі фінансово-економічних показників ми пропонуємо для здійснення поставленої задачі використовувати показники оборотності та рентабельності ресурсів. Показники рентабельності дають змогу побачити той фінансовий результат, який приносить кожна одиниця ресурсу. Чим більше показники рентабельності, тим ефективніше використовуються ресурси. Показники оборотності також свідчать про існуючий рівень ефективності використання ресурсів, оскільки від них залежить величина ресурсів, необхідних для підприємства. Чим вищими є показники оборотності, тим ефективніше використовуються ресурси. Однак, аналіз літератури [1,5] та методик з розрахунку фінансових показників [2,4] свідчить, що конкретні нормативні значення даних показників не розроблено, а відтак, задача оцінки ступеня ефективності використання ресурсів на підприємствах ускладнюється. Тому для її розв'язання ми пропонуємо в якості бази для порівняння використовувати середні значення показників оборотності та рентабельності, результати розрахунку яких на базі даних Держкомстату України [3] по промисловості України за 2009–2011 рр. наведено в табл.1.

Таблиця 1 – Показники оборотності та рентабельності середні по промисловості України у 2009–2011 рр.

Показники	Роки		
	2009	2010	2011
1	2	3	4
Коефіцієнт оборотності активів	0,82	0,86	1,07
Коефіцієнт оборотності необоротних активів	1,64	2,01	2,24
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,69	1,96	2,10
Коефіцієнт оборотності основних засобів	2,27	2,75	3,12
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	2,11	2,73	3,17
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	2,61	3,02	3,26
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,40	2,60	2,66
Коефіцієнт рентабельності активів	- 0,01	0,01	0,02
Коефіцієнт рентабельності основних засобів	- 0,04	0,03	0,07

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів	- 0,03	0,02	0,05
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	- 0,04	0,03	0,07
Коефіцієнт рентабельності продаж	- 0,02	0,01	0,02
Коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	0,02	0,04	0,05

Порівняння показників середніх по промисловості з їх значеннями у конкретних підприємств дає можливість зробити висновки про ступінь ефективності використання ресурсів на них.

Список літератури: 1. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В.В. Ковалев. – [2-е изд., перераб. и доп.] – М.: Финансы и статистика, 1998. – 512с. 2. Методичні рекомендації щодо підготовки аудиторського висновку при перевірці відкритих акціонерних товариств та підприємств-емітентів облігацій (крім комерційних банків), схвалені Аудиторською палатою України (протокол засідання Аудиторської палати України від 23 лютого 2001 р. № 99). – Режим доступу до докум: <http://uazakon.com/document/spart33/inx33825.htm> 3. Новини Державної служби статистики України 22.10.2012 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/> 4. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затверджене наказом Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України від 26 січня 2001р. № 49/121. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до докум.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01> 5. Шеремет А.Д. Методика фінансового аналізу діяльності коммерческих организаций / А.Д. Шеремет, Е.В. Негашев. – [2-е изд., перераб. и доп.] – М.: ИНФРА-М, 2008.– 208с.

Н.М. ДОНЕЦЬ, магістрант, м. Харків НТУ «ХПІ»

М.О. СІРЕНКО, магістрант, м. Харків НТУ «ХПІ»

РОЛЬ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Ефективність стратегічного планування розвитку підприємства значною мірою залежить від механізму управління його потенціалом. В зв'язку з цим при розробці планів на першу чергу виступають питання раціонального використання наявного виробничого потенціалу.

Потенціал підприємства – сукупність ресурсів (трудових, матеріальних, технічних, фінансових, інноваційних і т. ін.), навичок та можливостей керівників, спеціалістів та інших категорій персоналу, щодо вироблення товарів, надання послуг (здійснення робіт), отримання максимального доходу (прибутку) і забезпечення сталого функціонування та розвитку підприємства [1].